

boedel van particulieren. Vermogende burgers zonden het naar 't vaderland, de Europeanen van mindere klasse, soldaten en matrozen b. v., kenden er vaak de waarde niet van, toenmaals trouwens geringer dan thans. Bij de inneming van Kediri in den veldtocht tegen Troenodjojo werd ook veel van dit „kraakwerk” buitgemaakt, waarover wij lezen: „dat de Soldaten en Oversten niet eens wilden aanzien en dat ds. Manteau (de veldprediker) meest voor zijn aandeel gekregen heeft”.

Maar thans wordt het in Japan gretig gezocht, indien het slechts authentiek is, indien de aloude herkomst er van is aan te toonen. De Nederlandsche opperhoofden op Desima bedachten soms zelve het *dessin* waarvan zij geloofden dat het in Nederland, op de verkooping der Comp., in den smaak zou vallen. Met het gevolg dat het artikel zich wel eens *à double usage* uitwees, dat het èn in Holland èn in Japan zelf gewild werd. Kaempfer verhaalt dat een hunner den Japanschen pottbakker een door hem verzonnen „blau bloemeke” opgaf, voor eene bezending naar 't vaderland, en dat hij, van de hofreis naar Jeddo terugkeerende, op zijn doortocht te Nagasaki reeds allerwege de winkels van *setimono* (porseleinwerk) met zijn „bloemeken” zag prijken.

Veel werk werd in het oude Indië gemaakt van de versiering der echtkoets — de woordensmedende Bilderdijk bediende zich met voorliefde van de uitdrukking — en dit gebruik schijnt niet altijd uit het vaderland te zijn meegebracht, schijnt meer nog van den landzaat te zijn overgenomen.

Wel is waar, ook in Nederland behoorde dit tot de oude gebruiken. In Bruno's *Emblemata* wordt zulk een huwelijksbed afgebeeld, versierd met kroontjes, bloemen en groen, gedekt met fraaie spreien, het lijnwaad met kanten omzet. Het behoorde alleen tot de snaakschheden van het tijdperk om den jonggehuwden het bed met steenen te vullen, opdat zij zich niet zouden verbeelden op rozen te slapen. Te Utrecht werden op de plaats der bruid bloemen en welriekende kruiden gelegd, op die van den bruidegom echter een arm vol stroo.

In Indië schijnt enkel de overdadige versiering van het huwelijksbed in zwang geweest te zijn, doch het kenschetst de spreekwijze in eene samenleving, waaraan door zeelieden een zoo belangrijk contingent werd geleverd, dat zulk een staatsiebed bekend stond onder den naam van „bruidskooi”.

Zoo vindt men het mede aangeduid in Ary Huysers *Beknopte Beschrijving der Oost-Indische etablissementen*. De vigeerende keur bepaalde daaromtrent:

„En opdat almede, door het opmaken van de dikwerf voor een goed gedeelte haar vermogen verslindende Bruyds kooyen, ook niet onnodig de middelen weggeworpen werden, zal niemand, minder dan actueel Opperkoopman zijnde, een opgeschikte Bruydskooy mogen laten maken, mitsgaders te pronk stellen, dan onder contributie van tweehonderd Rds voor een Koopman, en die met dezelve gelijkstandig is”.

Het was trouwens niet alleen het bruidsbed waarvan de kostbaarheid den naijver der geburen moest opwekken, inzonderheid door de versierde spreien; ook doopspreien moesten de welgesteldheid der familie doen uitkomen.